

FOLK OG LAND

Karl Seeland:

Løgnens propagandister

Biskop Berggrav var den som fra kirkelig hold fastslo løgnens nødvendighet i kampen. Senere forbedret han det ved å komme med sin patenterte «sannhet med dobbelt bunn», for det høres jo så meget finere ut for denne sleipe «sannhetssøker».

Og hans «troesfeller» fulgte villig i hans spor, for det er jo så meget bekvemmere å lyve enn å tale sannhet, hvis man som han har så meget ondt på sin samvittighet, og «denne verdens fyrste» har da også i takknemlighet bistått ham for dette gode arbeide i hans tjeneste og skaffet ham både bispekråpe full av ordener og en eller flere stuer fulle av doktorhatter. Kom ikke der, for denne herre er runnelig med sine gaver til slike tjenere.

Hans venn Hallesby var jo heller ikke noen venn av sannhet og er gjentatte ganger grepet i løgn, verst var det med selvangivelsene og hans løgnaktige forklaringer baketter. Stakkars mann; Han har nå i over et år sittet i stillhet og slikket sine sår, men nå er det jo beredt ham et glimrende «come back» fra et enstemmig styre i Indremisjonsselskapet, så nå kan han med pomp og prakt innta sin «pavestol» som formann i selskapet. Slik blir «dyden» belønnet i «kristelige» kretser her i landet.

Selvfølgelig måtte «det meget kristelige organ» «Vårt Land» følge i de «To Kirkehøvdingers» lysende spor med hensyn til løgn i stedet for sannhet, og også derfra foreligger frimodige tilståelser av løgnens brukbarhet. Vi behøver bare å sitere f. eks. redaksjonsartikkel i bladet av 13. desember 45:

«Ikke minst må lovlydigheten gjenreises etter disse lovløshetens år, da det ofte måtte bli en patriotisk plikt å sabotere de urette maktthavere og et nødverge å sette de 10 GUDS bud til sides».

Og i «Vårt land»s spalter for 22. juli 1946 er inntatt en resolusjon som på tre store kristelige sommerstevner «ble

enstemmig vedtatt», og i denne resolusjons 3. punkt heter det:

«Vi lærte under krigen at løgnen kunne være god. I dag er den bare ond.»

Heller ikke den norske misjonsbevegelse holdt seg borte fra dette løgnens lave nivå, men deltok etter beste evne der.

I «Norsk Misjonstidende» nr.

10, 1947 heter det redaksjonelt:

«Utvisomt har okkupasjonsårene virket skadelig. Usannhet, list og løgn ble brukt som våpen i kampen mot undertrykkerne. Vi skal ikke si noe om hvor vidt eller hvor langt dette var berettiget. Men i dag må vi våkne opp og være klar over at vi er ved dødens grense..

Lys over land

Av Jan Haaver

Et år skal gå i graven,
et nytt er nu i emning.
Hva er det da som skjer?
Det er jo bare som et lys
som brenner ned og skyves ut av staken,
og byttes med et nytt med ubrent veke.

Det lys som nu er brent og brukt,
det hadde også flamme.

Det kastet glans på manges vei,
men bakom var der skygger.
Og.— stundom var der tyv i lyset,
så det rant over og fusket;
for lysesaksen var blitt avleggs.
Det er så få som kan den kunsten
å få lyset til å brenne jevnt
med stor og sikker flamme.

Slik er det også i dag.
Men dengang lyset tentes,
da ventet vi oss meget av det:
Lys over landet og folket,
lys i hvert hjem og hær avkrok.
Men det ble herjet med lyset,
og vindpust utenfra
fikk det til å brenne skjevt.
Og dog — det er vårt, dette lyset,
og staken er vårt eget land,
vårt fedreland, hjemspøkt og kjærtegnet.

Staken ble ikke pusset nok,
den irret iblant og var ikke blank,
fordi vi ikke ble enige om
hvorledes den skulle passes
og hvem som skulle hegne om dens pyrd.

Vi ser med vemod og i dype tanker
lyset brenne mot slutt i den irrete stake.
Vi tenker også på tyven i lyset,
men vi takker også lysbringeren —
tross alt.

Vi ble jo seende allikevel etter hvert,
om det ikke var så løfterikt
det som vi så.

Men lys var det allikevel
med alle dets mangler.
Og nu mot slutten takker vi
for det som engang var.
Vi hadde vel ikke forstod å vokte flammen
når vi selv ikke forstod å vokte flammen
og heller ikke hegnet om stakens pyrd.

Skal vi da bytte lyset,
slukke det gamle i stakens bunn
og tenne et nytt med ubrukt veke.
La oss da fare varsomt fra første stund,
tenne i andakt,
sørge for en rolig flamme
og verne dens beger mot tyv i lyset.

La oss holde våre hender om flammen
og føle hvor den varmer.
La oss speide inn i den,
se, se hvor den streber oppad,
se, hvor den er lys i kantene
og mørkner innover mot selve kilden.

Vi har alle våre stille tanker
når vi ser inn i denne flammen.
Noen ser en gjenspeiling av
barneøyenes utgrunnelige livsflamme.
Andre ser en ungdomsglød
i det oppadstrebende lys.

Og atter andre tenker på mors øyne,
på den rolige, lysende flamme
som streifer hen over barn på fang
og alle de kjæres ansikter.
Og kanskje noen også tenker på far
med det årvåkne blink i øyet.
Og atter andre på ham eller henne derute
hvis brennende øyne forteller om lengsel,
om savn og ventende, trofast kjærlighet.

Så takk da igjen, du gamle, du brente
og velkommen du nye og uprøvete
med lyskilde for ennu et solehverv.
Vi vet ikke hva du vil bringe;
men alle har skjulte ønsker
for hjem og folk og land.

Og den som vil verne om lyset,
må også gi glans i staken,
slik at vi får ære av dem begge.

Så slukner du gamle
og lyser du nye.
Lys over land.

Angrepet på Danmark og Norge

Mere om Rostockmøtet

Jon Galstar Rødby, Danmark, som sist vakte oppmerksomhet om sin person ved under gudstjenesten i slottskirken før folketingets åpning å anklage fhv. minister Alsing Andersen for høyforrederi, har på et møte i Haderslev kommet med flere interessante opplysninger.

Av Galsters tale fremgår det at han i fjor har besøkt dr. Werner Best i Vest-Tyskland, og han hevder at Best overfor ham har bekreftet at Danmarks besettelse i 1940 var avtalt spill.

Galster ga følgende opplysninger som er bekreftet av Best:

Den 15. mars ble det i Nord-Tyskland holdt et møte mellom danske og tyske regjeringsekretærer. Det var to dager før det påståtte Rostock-møte skulle ha funnet sted, og Galster hevder nå å være i besittelse av opplysninger om, at der fra møtet den 15. mars ble opptatt en stålbandopptagelse av forhandlingene, som dreiet seg om synspunktene for en eventuell tysk besettelse. En gjenpart ble bragt til Berlin, hvor den arkiveres i Schillerstrasse 116, et tysk etterforskningskontor. Den annen gjenpart ble fløyet til Danmark i en tysk bombemaskine, som foretok en fingertøddlanding ved Købelev på Lolland. Et medlem av den fire manns besetning forsvant etter nøddlandingens forteller Galster, mens de tre andre ble innstallert på «Harmonien» i Nakskov. Den fjerde mann bragte aktstykkene til København, hvor de ble anbragt i et ministerium, men senere fjernet av en nu avdød embetsmann, hvis familie gjennom en mellommann i 1953 tilbød Galster dem. Galster kunne imidlertid ikke betale prisen, sier han, men han vet hvor papirene befinner seg nu.

Den tyske gjenpart skal ifølge Galster være blitt tilintetgjort med krigens slutning etter press fra dansk side, fordi man her ikke ønsket de «kompromitterende papirer» i de alliertes hender.

Prisen for at tyskerne ville ødelegge aktstykkene — Galster hevder å ha talt med en av de embetsmenn som har vært med på å brenne dem — skulle være den at Buhl-regjeringen, som fikk fritt leide av tyskerne, skulle avstå fra ethvert krav på Syd-Slesvig etter krigen!

(Forts. side 5).

FOLK og LAND

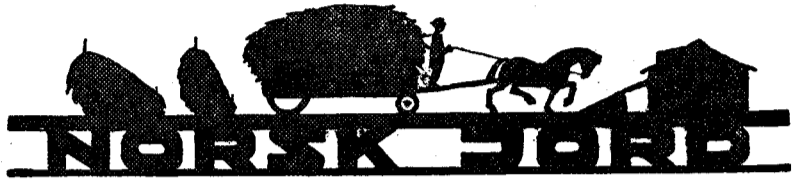
Ansv. utgiver og redaktør.

Finn Brun Knudsen

Telefon 55 76 56.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5. Oslo — Tlf. 37 76 96

Lederartikkelen står denne gang
på siste side

Bøndernes salgsorganisasjoner

Av Hans Rognerud

Agitasjonen for 100 pst. oppslutning om våre organisasjoner er aktivisert i den senere tid, og det brukes til dels uriktige og uholdbare argumenter. At disse er frem satt i god tro må en gå ut fra. Det som gjør det hele meget betenkelig er at den mest leste landbrukspressen nekter spalteplass til innlegg som hevder et annet syn, så spørsmålet kan bli grundig debattert av produsentene. Den pågående agitasjon er meget aggressiv, enkelte foreslår endog at det skal brukes tvang, at L. O.s metoder skal tas i bruk for å få alle inn i de respektive organisasjoner. Jeg mener at det ville være meget uheldig for bønderne om våre salgsorganisasjoner skulle bli enerådende på hver sine felter. Det vil ta for meget plass å gå grundig inn på dette spørsmål her, hvorfor jeg vil innskrenke meg til å peke på følgende:

1. Eherådende organisasjoner vil i virkeligheten bli monopoler og derfor bli belemetret med alle et monopols svakheter. Jeg ser noen agiterer med at våre organisa-

sjoner aldri kan bli monopoler, fordi de ikke kan begrense produksjonen. Dette argument er uholdbart i og med at de kan regulere varetilgangen på hjemmemarkedet. Fra utlandet ser vi at varer kan eksportere til dumpingpriser, lagres eller endog destrueres for å kunne holde prisene på hjemmemarkedet. Andre agiterer med at våre organisasjoner ikke kan bli monopoler, fordi det ikke vil lykkes å få alle med. Et merkelig argument fra den leir som ikke skyr noe middel for å få alle med, og som i sin agitasjon anfører at alle må være med om de skal makte sin oppgave.

2. Et «monopol» vil bli en så stor affære at det vil være vanskelig for styremedlemmene å mestre oppgavene, følgen har lett for å bli den, at direktøren leder både styre og forretningen, og da har den enkelte produsent ikke meget han skal ha sagt. Bli det klager over disposisjonene, må styret i egen interesse holde med direktøren. Jeg tror det hele ville ende i et direktørvelde som neppe vil være til fordel for noen.

3. Det farligste er kan hende at statsmaktene vil legge disse «monopoler» mer og mer under statens administrasjon, i allefall oppnevne styrene, kanskje også ansette direktørene. Skulle dette skje tror jeg neppe det ville bli produsentene som kom til å råde i organisasjonene. Se hvordan omsetningsloven allerede er i faresonen. Skulle det bli sosialpolitikere og forbrukere som kom til å ta makten i våre organisasjoner, så kan en vente seg litt av hvert.

Med den nylig vedtatte pris- og rasjonaliseringslov i ryggen ville «monopolene»s styre bli til liten glede for bønderne. Det er også et annet forhold ved enkelte av våre slakterier som jeg mener bør trekkes frem i disku-

Rettspresident
Svenning Rytter
om
Skanckeskiftet

Fhv. justisminister og rettspresident Svenning Rytter skriver følgende, datert København 24. 11. 54:

«Hr. cand. jur. Alexander Lange. Jeg takker Dem for den tilsendte Redegørelse angående Dødsdommen over professor, Statsråd Skancke.

Jeg har læst den med meget stor Interesse og har deraf lært meget om Forholdene i Norge, som jeg ikke vidste i Forvejen, særlig om den Rolle, som Spøragsmaalet om, hvortil Norge var i krig med Tyskland, har spillet.

Jeg ser, at Modstandsbevægelsen stadig er en meget betydelig Faktor i Norge, maa ske endog i højere Grad end her i Danmark, og noget lignende gælder aabenbart ogsaa om Pressen.

Deres Citat fra Horas, og Fortsættelsen heraf, er slaaende. Desværre har vanviddet foreløbig sejret.

Med venlig hilsen,
Deres ærbødige

Svenning Rytter.

sjonen, og det er vedtektenes bestemmelse om at en bonde som melder seg inn i slakteriet, forplikter alle etterfølgende eiere eller brukere til å bli medlemmer, og at adgangen til å melde seg ut er helt illusorisk.

Til alle som måtte mene at det er riktig å innføre L.O.s metoder for å tvinge folk inn i våre organisasjoner vil jeg si: Les Arnt Bråtens lille skrift: «Det lovløse land», så vet dere iallfall hva dere er med på.

Lena den 5. 12. 1954.

Hans Rognerud.

Odd Eidem om Skanckeskiftet

Odd Eidem, Lundeby Gård,
Lundeby p. o.

8. des. 1954.

Herr

cand. jur. Alexander Lange.

Til ovenstående adresse har jeg igår fått ettersendt Deres «Dødsdommen» som jeg har lest; jeg har studert den med interesse.

Jeg er ikke jurist; heller ikke rettshistoriker. Flere av Deres opplysninger overrasker meg derfor. Men som legmanns-leser finner jeg at det er to avgjørende svakheter ved Deres defensorat for Skancke:

1. Motpartens argumenter kan ikke utleses av Deres skrift. De konklusjoner som anføres i domspremissene, må hvile på et resonnement som De har unnlatt å redegjøre for. Antagelig forutsetter De at jeg som leser burde kjenne til domspremissene, altså til myndighetenes oppfatning av Skanckes lovovertrædelser. Dessverre må jeg medgi at jeg ikke husker stort av denne saken; jeg kan vel unnskyldes, da vi jo har vært neddyngnet av en mengde lignende prosesser. Dessuten er jeg ikke spesielt interessert i rettsaker.

2. Som defensor legger De særlig sterk vekt på at Norge etter Skanckes subjektive oppfatning ikke var i krig med Tyskland; til støtte for denne oppfatning anfører De en serie sitater fra andre menn.

Selvsagt tror jeg at man i 1940's opprevne og forvirrede tid fikk uttalelser — klare og uklare — som kunne oppfattes som en godkjennelse av det syn som åpenbart også De heller til. Men like sikkert er det — og det må De vel medgi? — at vi mot disse spredte defaitismer kan oppstille hundrevis, ja antagelig tusenvis av autoritative utsagn som hevdet det motsatte, nemlig at vi de facto var i krig med Tyskland. Hele vår utenlandske front var innstilt på dette, og jeg tør også si: Nesten 100 pct. av vårt folk. Aldri støtte jeg under krigen på folk som mente at vi hadde sluttet fred med

Tyskland. (Jeg kjente ingen medlemmer av NS; i min hjembygd hadde vi bare et eller to medlemmer). Uansett hva man måtte mene om alle «uttalelser», står det fast at den regjering som de fleste oppfattet som vår eneste lovlige, var i klar kamp med Tyskland. De fleste familier jeg kjenner til, har minst én mann eller kvinne som var villige til å risikere livet for en slik oppfatning.

Hvis De ikke bøyer Dem for dette, må De vel som klok jurist bøye Dem for det retts-historiske faktum at det alltid er seierherren som bestemmer hva som er lov og rett. Den som ikke innstiller seg etter slikt, må gå i indre oppløsning, enten som kverulant eller som en mann der har forlatt sin samtid. Slikt er, litt kynisk sagt, upraktisk livskunst.

Skanckes subjektive oppfatning av sitt forhold kan vel ansees som et formildende moment, men den holder jo ikke som viktig argument. En mann som overtrer en lov (rettens oppfatning av den), må finne seg i å følge spillets regler, hvor bittert det enn er. Hvis vi en dag skulle komme i kamp med Sovjet, kan jeg ikke urisikabelt tillate meg — etter et nederlag — å si at «etter min mening er vi ikke i krig med Sovjet lenger». Min mening betyr ingen ting i forhold til det standpunkt som vår regjering eller folkeflertallet måtte innta. Som klok mann måtte jeg finne meg i domsavsigelse, hvis jeg etter et Sovjet-nederlag ble stillet ansikt til ansikt med det faktum at jeg hadde inntatt særstillinger, f. eks. som desertør, kollaboratør osv.

For å unngå misforståelser: Jeg er, av mange grunner som jeg ikke skal gå inn på her, på det skarpeste motstander av dødsstraff. Hadde jeg vært rettsmedlem i Skancke-saken, ville jeg i alle tilfeller ha stemt mot henrettelse.

3. Deres interessante defensorat skjemmes etter mitt skjønn av et affektivt, ujuridisk uttrykk som at «Olavskorset lyser klarere». Hva i all verden har den slags med det foreliggende problem å gjøre — bortsett fra at jeg ikke begriper noe av det upresise uttrykket. Jeg skjønner at det er et symbolsk uttrykk for en politisk tro eller oppfatning, men likevel — i et saklig dokument som dette hører slikt ikke hjemme.

Etter min oppfatning.

På ny takk for interessant kontakt!

Vennlig hilsen,

Odd Eidem.

Etterlysning

Lektor Wilhelm Stoewer.

Født ca. 1915. Var lektor ved Deutsche Akademie i Oslo fra 1942 til kapitulasjonen; har siden denne vært savnet. — Hans tyske slektninger ville være takknemlig for enhver opplysning om hans videre skjebne. En meddelelse besendt bladets redaksjon.

Vi minner om
kontingenten for

1955

Bruk giro-kortet
som fulgte med
nummer 38

Fortsatte krigen . . . ? ?

2 interessante dokumenter

Fra 6. Brigade.
Sjefen.

Brigade ko., den 9. juni 1940.

Til
II/ I.R. 16.

Krigstilstanden opphører inatt, ikke på grunn av de militære operasjoner, men for å spare Nord-Norge for videre ødeleggelser.

Etter divisjonens bestemmelse skal avdelingene demobiliseres etterhvert. Brigaden blir således oppløst uten at det blir anledning til å se den eller dens avdelinger samlet.

Når min kommando over 6. Brigade nå opphører, vil jeg få uttale min anerkjennelse for Bataljonens innsats og for de resultater den har nådd i den tid jeg har hatt den ære å føre Brigaden.

De oppdrag som har vært stillet Bataljonen, har gått langt videre enn den vi har tatt sikte på under vår utdanning.

Bataljonen har i lang tid kjempet på høyfjellet under de vanskeligste forhold både hvad lende, føre og vær angår. Den har løst sin oppgave på utmerket måte. Jeg takker befal og soldater for det. Jeg takker for seighet, for vilje til å holde ut og til å fylle sin oppgave hvor vanskelig den enn har fortonet seg. Jeg ber om å få rette en spesiell takk til Bataljonens sjef for rolig og sikker føring, for den utmerkede måte underlagt artilleri er nytt ut på og den inciterende måte majoren har forstått å få dette til å løse de stillede oppgaver på.

INTERNERINGSSTABEN
Filipstad

Filipstad 9/7 1940 kl. 11400.

Order

260 Avskrift av meddelande från Kgl. Norsk Legasjon, Stockholm, till Försvarsstabens Interneringsdetalj.

«Hjemsending av norske officerer.

«Den norske Regjering har meddelt som sin oppfatning, at i Sverige internert norsk ulønt og utskrevet befal og soldater bør nytte høvet (anledningen) til å komme tilbake til Norge når interneringen blir hevet.

«Det fastløynte befal stilles også fritt, men dette spørsmål må ses i forbindelse med de betingelser som måtte bli stillet av de tyske myndighetene.

«Militærattachéen vil være takknemlig for at ovenstående kan bli meddelt de norske internerte.

Ærbødigst

u/ O. Strugstad. Tage Lundberg, major.»

Jeg ledsager Bataljonens befal og soldater, som nå drar hver til sitt, med de beste ønsker. Jeg håper at ytelsene og ofrene ikke har vært forgjeves, at vi selv og vårt folk vokser på det og vil være mer beredt neste gang det gjelder.

Ole Berg (sign.)

Sendes til underretning, idet meddeles at ovenstående dagsbefaling fra 6. Brigade først sterkt forsinket er nådd Bataljonen.

II/ I.R. 16, Tromsø, den 1. juli 1940.

O. M u n t h e K a a s (sign.)

Mandag 6. desember sto denne notisen på Dagbladets 3. side:

Marie Hamsun i Lübeck.

Marie Hamsun er i Lübeck og ville i går holde foredrag om Knut Hamsun i en teatersalong som byen eier. Bystyret svarte imidlertid nei på fruens søknad om å få leie salongen, med den motivering at Marie Hamsun akkurat som den avdøde dikteren var nazist og derfor uønsket. Fru Hamsun måtte leie et annet lokale til sin forelesning.

*

Vi stusset over notisen. Samme aften som den sto i Dagbladet hadde vi gleden av å treffe fru Hamsun i privat selskap i Oslo!

Riktignok hadde fru vært i Rostock, men det var 28. november, en uke tidligere. I Rostock leiet hun ingen teatersalong, hun var innbudt til en opplesningsaften og den ble avvirket etter programmet. Stedet var Lübecker Podium.

Notisens innhold er altså oppspinn. Hva er hensikten?

En offisersvenn tjenestgjorde vinteren 1913/14 ved et nordtysk infanteriregiment og satt en dag og hørte på kompanisjefens instruksjon i Håndbok, Emnet var: lydighetsplikten og spørsmålet var: Skal en soldat alltid etterkomme ordrer fra en overordnet?

Soldaten var ikke i tvil om svaret: En ordre skal alltid lysten.

Så sa kapteinen: «Men hvis jeg nå en vinternatt kommer inn i kasernen og gir dere ordre om å gå ut i bare skjorten for å feie sne, skal dere lystre da også?»

«Ja, hr. kaptein,» svarte guttene.

«Ja, hr. kaptein, svarte guttene. «Nei,» sa kapteinen. «En slik ordre skal dere ikke lystre. Dere må forstå at jeg er blitt gal når jeg kan gi en slik ordre.»

Den militære lydighetsplikt er ikke en så enkel sak som den burde være, og ofte vil en underordnet ved utførelsen av en ordre lide de største sjele kvaler. Men i den militære tjeneste må der være klare linjer, så Sveits, det i høy grad demokratiske Sveits, sier nok det som bør sies når det i sitt nye militære tjenestereglement slår fast:

«Disiplin vil si at soldaten setter alle sine åndelige og legemlige evner inn på å gjøre sin plakt. Disiplin tåler ingen halvheter, ingen firing. Som soldat må man lystre, selv om man ikke forstår meningen med en ordre eller ikke forstår den helt. Den undergivnes personlige mening kommer overhodet ikke i betraktning som argument.»

Dette er samme tankegang

Lydig eller ulydig?

som den feltmarsjal Montgomery ga uttrykk for i 1946 da han sa:

«Soldater må lystre også i de situasjoner da alle hans instinkter forlanger ulydighet.»

Den absolutte lydighet mot gitte ordrer bragte mange tyske offiserer og menige til Nürnberg og galgen eller foran eksekusjonspelotongen. Og forklaringen på dette er ingen annen enn at deres land hadde tapt krigen.

For der fantes like mange «krigsforbrytere på den andre siden.

Admiral Sommerfield f. eks.

Han fikk 1. juni 1940 ordre om å angripe den franske flåten i Mers el Kebir og Oran på Nord-Afrika-kysten. Han fant at ordren stred mot folkeretten og protesterte derfor overfor admiralitetet, som ba krigskabinetet om å ta ordren tilbake. Men kabinettet Churchill sa nei, og ga ordre til at angrepet skulle gjennomføres straks. Den 3. juli åpnet så admiral Sommerfield ild mot den franske flåten, som var helt uforberedt på dette forrederiske overfallet som kostet 1500 franske sjøfolk livet.

Man kan i denne forbindelse la tankene gå tilbake til 1801, da admiral Nelson overfalt Danmark. Målt med Nürnberg-mål har både han og Sommerfield gjort seg vel fortjent til galgen.

«Die deutsche Soldatenzeitung» trekker fra siste krig frem 2 begivenheter som viser at det ofte ikke var så lett å være tysk of-

fiser:

General, grev von Sponeck, stod med en panserdivisjon på halvøya Kertsch og kom ut i meget hårdt vær. Han bad derfor sin overordnede, feltmarskalk von Mannstein om tillatelse til å trekke divisjonen tilbake, men fikk nei. Divisjonen skulle bli i sine stillinger. Grev von Sponeck ga seg imidlertid ikke. Han rettet flere henvendelser til feltmarskalken og da han alltid fikk avslag, ga han på egen hånd ordre om å gå tilbake. En krigsrett dømte ham til døden, men han ble på Goerings anbefaling benådet til fengsel. — Han ble dog allikevel skutt etter 20. juli 1944.

Generaloberst Paulus, sjef for 6. arme i Stalingrad, sendte 24. nov. 1942 en fjernskrivelse til Hitler, som da var øverste militære sjef. Generalobersten skildret den stilling armeen befant seg i og bad om tillatelse til å bryte ut. Hitler sa nei, og armeen gikk tapt.

Generalfeltmarskalk Rommel hadde også svære sjelelige konflikter på grunn av ufornuftige ordrer fra Hitler. Rommel hadde vunnet sine seire ved en fremragende evne til å manøvrere, og da Montgomery med sine overlegne og friske styrker gikk til angrep fra Egypten, var det ikke tale om at Rommel kunne oppta noen forsvarskamp. Han måtte fortsatt manøvrere, det ville si gå tilbake, og da Hitler nektet og

ga ordre om å holde fronten til siste mann, måtte Rommel «jokse» og lure seg til å opptre fornuftig. Derved reddet han store deler av det tyske Afrika-korps, som ellers ville gått tapt. Men han hadde være ulydig mot Hitlers ordre, noe neppe noen vil klandre ham for, som har satt seg inn i den militære situasjon i Nord-Afrika på den tid.

Noen år før siste krig satt to norske offiserer og diskuterte begrepet disiplin. Da den ene var altfor ivrig til å holde på lydighet under alle forhold, ble den andre irritert og sa:

«Absottt lydighet under alle forhold? Hvis en eventuell forsvarsfiendtlig forsvarsminister gir deg ordre om å svi av depotene og gjøre ditt beste for å ødelegge vår hær — vil du lystre en slik ordre?»

«Selvfølgelig,» sa den andre. «Hån er jo min overordnede.»

Men da eksploderte motparten og fremholdt at det var kommanderende general som var toppen på det militære hierarki. — Ga han ordre om å ødelegge depotene, var saken klar. Man måtte gå ut fra at han hadde en fornuftig mening med det, selv om det så rart ut. Men en sivil forsvarsminister var ingen soldat, men en politiker som red en kjepphest så lenge det varte. Hans ordre skulle et offiserskorps bare etterfølge hvis de kommer gjennom kommanderendes general

Det er klart at den militære lydighetsplikt må være absolutt, «ordre er ordre». Det skulle se nydelig ut om de undergivne skulle ha anledning til å diskutere hensiktsmessigheten av en befaling. Det ville bare resultere i rot og kaos.

Romerne var i sin storhetstid kjent for jerndisiplin som ikke godtok unnskyldninger. Kjent er således beretningen om den romerske konge som dømte sin sønn til døden, fordi han mot ordre hadde innlatt seg i tvekamp med sn fiende. At han seiret i kampen ble ikke godtatt som formildende moment.

I slaget ved Svolder protesterte en av Olavs stavnbøer mot at «Ormen Lange» ble lagt slik at baugen på det svære fartøyet stakk fram langt foran de andre. Det ville bli hårdt å være stavnbø, mente han. Men kong Olav tok ikke hensyn til mannens argument, men truet ham med spent bue til å etterkomme ordren.

Disiplinen i et lands krigsmakt vil være et gjenspill av disiplinen innen folket selv, og dette har funnet et veltalende uttrykk fra krigen 1870-71, da franskmennene erklærte Prøyssen krig, men ble banket sønder og sammen på få måneder av de forente tyske enkeltstater som tok Prøysens parti.

«Krigen ble ikke vunnet av den tyske hær, men av de tyske folkeskolelærere som hadde lært ongene disiplin.»

Et disiplinert folk — en disiplinert krigsmakt.

Sidebemerkninger

I ET AMERIKANSK blad står følgende annonse:

Vi hadde i går fornøyelsen av å sende et kaninpar fra vestkysten til østkysten. Da de kom adressaten i hende, var der stadig to. *Marcus Company er alltid hurtigst! Husk det!*

JEG TILBRAGTE en gang et år i den by. Det var en søndag. (Warwick Deeping).

DET FINNES KVINNER som ikke bare legger vekt på det ytre — men også på undertøyet. K. K. Steincke.

EN MANN i Århus sier til «Demokraten»:

— Den eneste form for sport jeg dyrker, er å springe over avisenes sportssider på mandagen.

PROFESSOR EINSTEIN sa en gang: Chaplin og jeg er de berømteste menn i hele verden. — Chaplin kjenner hele verden, fordi alle forstår ham, — og meg kjenner hele verden, fordi ingen forstår meg.

FORELSKELSE er det en kvinne føler for den hatt hun vil ha.

Kjærlighet derimot er den følelse en mann nærer for den han allerede har.

En liten avis som går på stumpene og derfor ikke skyr noe middel for å skaffe seg de nødvendige abonnenter, bragte nedenstående annonse på forsiden:

Hvis den herre som i går kveld ble sett kysse en ung dame i anlegget bak rådhuset, ikke innen tre dager melder seg på redaksjonen og tegner et abonnement på dette blad, vil hans navn kunne bli offentliggjort.

Innen fristens utløp kunne redaktøren trøste seg med at 11 nye abonnenter stod i protokollene.

Vi glemte visst å si at handlingen foregikk i midtvesten — i USA.

ET ENGELSK FORLAG sendte et reklamekort ut for Cecil Hunts erindringer: *Ink in my meins* (blekk i mine årer). I Poststempel kunne man lese: Landet sanner boldgivere.

Personlig er jeg snarere tilhengere av en demokratisk rettferdsstat enn en byråkratisk velferdsstat.

(Lagmann Carl Bonnevie, A-partimann)

USA HAR IKKE forbudt oss å gå til angrep på Chinas fastland, uttalte nasjonalist-Chinas utenriksminister i forrige uke, og vi holder fast ved den grunnleggende politikk som går ut på å gjenerobre fastlandet.

Amerikanerne imponert over det tyske grensepolitisk kampkraft

Tyskerne har tydeligvis ikke glemt sin krigskunst. 12 000 soldater fra det vest-tyske grensepolitiet slo i slutten av november tilbake en angivelig invasjon østfra med et elitekorps' effektivitet. —

Grensepolitiet, som ble opprettet for fire år siden med de alliertes sanksjon, er en arme i lommeformat. Offiserer og soldater legger for dagen den samme dyktighet i krigsførsel som forbløffet verden den gang, da Hitlers legioner stormet frem i Vest-Europa. De tar manøvrer meget alvorlig og utfører ordrene prompte.

Det er imidlertid noen forandringer fra Wehrmacht som faller i øynene. Smellingen med hylene og den servile holdningen overfor offiserene er det lite eller ingenting igjen av. Rekruttene ser snarere ut til å bli behandlet med toleranse enn med forakt. Ingen brisker seg av sin rang.

Knapphullsblomster

Under ovenstående tittel finner vi i «Farmand»:

Det er tankevekkende for et øyeblikk at fylkesmann Hjelmtveit i Aust-Agder har mottatt St. Olav. Han innehar et meget lavt nummer blant arbeiderpartifolk, som har firt på gamle prinsipper og akseptert den borgerlige konfirmasjon og latt seg dekorere. I farten husker jeg bare Sverre Iversen, men det er kanskje en og annen ellers også. — Trygve Lie er spesialist i æresdokortitler, men liker ikke nasjonale dekorasjoner. Også blant trofaste og prinsippfaste venstremenn er det få Olavs-riddere, selv et opplagt storkorsemne som Gunnar Jahn skilte med rent skjortebryst i galla i motsetning til storkorsmannen Paal Berg, mens en mann som Wilhelm Thagaard, som ifølge sitt livorgan kunne være kommandør, har frabedt seg den ære. Så trekvartborgerlig og statsbærende som regjeringspartiet nå er blitt, blir det vel naturlig for andre å følge i hr. Hjelmtveits fotspor. Det er bl. a. nokså naturlig for fylkesmenn, som en hel landsdels fremtredende embetsmann og plasert meget høyt oppe i såvel rangsom lønnsklasse, å bære sitt lands smule dekorasjon. Det er derimot sympatisk og tilfredsstillende at politikere får færre og færre dekorasjoner, en gang i tiden var det jo fast skikk at alle fratredende statsråder fikk seg sitt ordensbånd, selv om de hadde funnet bare en ganske kort tid.

Dr. Scharffenberg sier sin mening i studentersamfunnet

Studentersamfunnets møte forrige lørdag forløp som ventet ikke uten sensasjon. Mistillitsvotumet overfor den nyvalgte formann, o.r.sakf. Sverre Hartmann, på grunn av hans plan om å invitere den tyske minister i Oslo i 1940, Curt Bräuer — nylig løslatt fra russisk fangenskap — som foredragsholder. Vi sa vår mening om saken i lederen i siste nummer, og det gleder oss at overløge Schaffenberg, mannen som tør stå alene, inntar samme standpunkt.

Det oppstod en langvarig og til dels ganske hissig debatt omkring Hartmanns Bräuer-forslag. Det mistillitsforslag som ble fremsatt av en av debattantene, Pål Haugen, gikk ut på at «Det norske Studentersamfunn, etter forslaget om å invitere dr. Bräuer, anser at Sverre Hartmann ikke innehar dets tillit. — Forslaget blir behandlet på et senere møte.

Johan Scharffenberg fikk så ordet til sin redegjørelse om hen-

Men i felten er det vanskelig å se forskjellen mellom grensepolitiet (Bundesgrenzschutz) og torppene under den annen verdens krig. Grensepolitiet bærer olivengrønne uniformer i stedet for feltgrå, men bruker de gamle Wehrmacht-hjelmene. Og styrken beveger seg som en stor og velsmurt krigsmaskin.

Mange av offiserene er veteraner fra den annen verdenskrig, men flertallet av soldatene er unge menn, som ennå var i barnehagealderen da Frankrike falt. En amerikaner som var vitne til at grensestyrken satte over Donau i gummibåter under dekke av sterk infanteriild, bemerket tørt: «Jeg er glad for at disse babiene er på vår side denne gangen.»

Tyskerne tar manøvrer med stort alvor, og man hører ingen latter eller vitser, som i mange andre lands armeer under lignende øvelser. Kanskje er de alvorlige fordi det bare er en kort vei til østsonen, hvor det ligger 130 000 øst-tyske og 300 000 russiske soldater. Og det kan også være riktig som enkelte sier at tyskerne oppfant den moderne krigsførsel, og at den faller naturlig for dem.

998 igjen

Etter oppmoding fra Ola Trønder sender eg kr. 120.— for heile 1955, så nå er det berre att 998, men nå må de koma fort etter.

Samstundes sender eg kr. 20.— som kontingent for 1955

Med helsing til alle gode nordmenn frå

Tore Spørlending.

dingene i april dagene 1940. Han minnet først om at det også i 1914 hadde vært stort oppstyr etter forslaget om å invitere Sven Hedin til Studentersamfunnet. — Det var en stor skam, ble det sagt. Men Sven Hedin kom og vant en stor oratorisk seier. Studentersamfunnet inviterte også Goebbels, og når han ikke kom, var det ikke Studentersamfunnets skyld.

Innleggene i avisene de siste dager skyldes en fullstendig misforståelse, sa taleren videre. Det var et meget godt forhold mellom utenriksminister Koht og Bräuer, nærmest et personlig vennskap, sa overløge Scharffenberg. Storadmiral Raeder har forklart seg om dette. Han sa at man fikk beroligende rapporter fra Norge. Bräuer lot seg ikke føre bak lyset av Koht. Bräuer har uttalt at Koht søkte å føre en redelig nøytralitetspolitikk. — Men den tyske marineattasje her fortalte noe annet, det samme som Quisling og Hagelin, nemlig at det var en forståelse mellom den norske og den engelske regjering om å holde seg passiv overfor en eventuell alliert aksjon. Bräuer ble fullstendig overrasket ved det tyske angrep på Norge. General Pohlmann kom til Norge den 8. april 1940. Han var innviet og medbragte ordre til Bräuer, men kalte ham til seg først kl. 23 om kvelden. Bräuer ble meget overrasket, fordi han som nevnt ikke kjente til angrepet. Han visste heller intet om at Quisling skulle danne regjering, og hadde en lang telefonsamtale med Hitler. Bräuer fikk da det inntrykk at Quisling skulle støttes. Derfor sa han på Elverum at det var Hitlers vilje at Quisling skulle danne regjering. Bräuer hadde kjempet mot Quisling i telefonen, men hadde tapt. Administrasjonsrådet var ikke blitt til uten Bräuers medvirkning, sa overløge Scharffenberg videre. Bräuer falt i unåde og ble sendt til fronten. Han handlet etter den ordre han fikk. Man kan ikke bebreide en mann at han handlet i sitt lands interesse, og at han hadde ikke noe ansvar for hva som senere skjedde. Jeg skjønner ikke at det innebærer noen fare å få ham til Norge, og forargelsen i disse dager er ganske urimelig, sa dr. Scharffenberg. Det ville tvert imot være av betydelig interesse å få ham hit opp. Oppskriket i pressen er like urimelig som det i 1914, da Sven Hedin ble innbudt, og det er likefrem molboaktig av Utenriksdepartementet å nekte dr. Bräuer innreisettelse, sa overløgen i sitt innlegg, som ble hilst med kraftig applaus.

Kristen Nygaard sa det ikke var riktig å trekke paralleller mellom invitasjonen av Sven Hedin og Goebbels — og Bräuer. — De første sto for noe vi ikke likte hos oss — men vi hadde ikke

vært i krig med deres land. — Men skal vi nå invitere hit en mann som gikk inn i det nazistiske systems tjeneste, et system som vi måtte bekjempe i en krig på liv og død. Vi trenger ikke å ha Bräuer på Studentersamfunnets talerstol, han kan skrive sine erindringer. Vi ville reagere meget sterkt over å se i eks. Malenkov her, fordi vi ikke har vært i krig med Sovjet-Russland. Vi vet også meget godt at nynazistene er meget aktive nå, de behøver ikke få noen støtte som det ville være å invitere en av det nazistiske Tysklands ministre hit. Dette er følelsesmessige argumenter som også må være de avgjørende i denne saken, sa Nygaard. Han fremsatte forslag om at Studentersamfunnet ikke ønsket Bräuer som foredragsholder. (Forslaget ble senere trukket tilbake, fordi det ikke blir noe av invitasjonen.)

Kongeord

I oktober 1944 holdt Kongen en tale i radio (en tale som ble utelatt blant de gjengitte konge-taler) i Norsk-Sovjetrussisk Sambands minnebrosjyre 1949. I denne talen tok Kongen avstand fra den oppagiterte «russeskrekk» og senere «bolsjevikkrekk», som var systematisk oppelstet av dem som vil Sovjetunionen til livs. Så heter det ordrett:

«Internasjonalt har Sovjetsambandet vært den avgjørende faktor i demokratienes kamp mot Hitler-barbariet. I vår nasjonale kamp har de norske kommunistene vært blant de fremste til å mobilisere folkets kampkraft mot undertrykkerne... Vi har med beundring og begeistring fulgt Sovjetsamveldets heroiske og seierrike kamp... (mot vår felles fiende). Det er hver nordmanns plikt å yte vore sovjetrussiske allierte størst mulig støtte.»

vært i krig med deres land.

— Men skal vi nå invitere hit en mann som gikk inn i det nazistiske systems tjeneste, et system som vi måtte bekjempe i en krig på liv og død. Vi trenger ikke å ha Bräuer på Studentersamfunnets talerstol, han kan skrive sine erindringer. Vi ville reagere meget sterkt over å se i eks. Malenkov her, fordi vi ikke har vært i krig med Sovjet-Russland. Vi vet også meget godt at nynazistene er meget aktive nå, de behøver ikke få noen støtte som det ville være å invitere en av det nazistiske Tysklands ministre hit. Dette er følelsesmessige argumenter som også må være de avgjørende i denne saken, sa Nygaard. Han fremsatte forslag om at Studentersamfunnet ikke ønsket Bräuer som foredragsholder. (Forslaget ble senere trukket tilbake, fordi det ikke blir noe av invitasjonen.)

Helge Rognlien sa at det for ham ikke var avgjørende hva Bräuer hadde sagt eller gjort. Men det ville bli oppfattet i Tyskland i dag som en vennligsinnert gestus om han ble invitert. Og en slik gestus bør vi vente med i mange år ennå.

Sverre Hartmann mente vi hadde et stort behov for å få analysert nærmere hva som skjedde i april dagene i 1940, og at man hadde hatt en enestående sjangse i så måte når Bräuer var villig til å komme hit. Sverre Hartmann la til: Det er en fornærmelse mot Kongen å si at han skulle ha noe å frykte ved at Bräuer kommer. (Denne uttalelse ble møtt med sterke fyrop i Studentersamfunnet). Det er nådeløst nødvendig å få slått fast de historiske kjensgjerninger, sa Hartmann. ä

DET ER BEDRE å være taus og bli mistenkt for å være dum, enn å snakke ut og fjerne all tvil. Abraham Lincoln.

Boken som ble inn- Løgnens propagandister . . . dratt og brendt i 1946

Oberst Gabriel Lund utga i 1946 boken «dødsdømt», hvor han skildrer sitt eget liv i fengslet under okkupasjonsstiden som dødsdømt og benådet samt livet og tildragelsene ellers i fengslet og utenfor. Boken er ikke å få kjøpt i bokhandelen, og det sies at den er nektet utgitt i fornyet utgave. Forlaget opplyser at restopplaget ble inndratt og brent 1946, «for skjellige ting gjorde at det ikke passet å utgi den». Og dette er ikke utenkelig, idet boken er en av de redeligste og ærligste bøker som er fremkommet etter at okkupasjonen falt bort. Samtidig må man være oppmerksom på at få nordmenn har hatt den adgang til å kjenne okkupasjonsforholdene direk-

«Samme ånd råder nå som dengang . . .»

I et innlegg i Stortingets spørretime advarte kommunisten Strand-Johansen mot tysk opprustning og gjenopplivelse av «nazismen», i hvilken forbindelse bl. a. ble nevnt Adenauers og Heus' hilsener til den løslatte von Neurath. «Samme ånd råder nå som dengangen» (da Tyskland «trampet» over Europa), uttalte kommunistrepresentanten med dødlig forargelse.

I denne forbindelse falt det meg inn å titte litt på Strand-Johansens rulleblad i henhold til Stortingsdokument nr. 8/1932 (Quislingsaken), hvorav fremgår at denne fredsforkjemper sammen med partiets formann, Henry W. Kristiansen var en av hovedlederne for Menstad-opptøyene.

Menstadopptøyene var, som sikkert mange vil huske, organisert fra Moskva, der den senere hjemmefront-helten Furubotn satt som sekretær i Den Kommunistiske Internasjonale og dirigerte begivenhetene i Norge, som avsenderen av det avslørende Moskva-telegram med ordre om at opptøyene skulle utvikles til en opprørsaktig kamp og fra Skien forplante seg videre, fremfor alt til Oslo og Bergen, m. a. o. utvikles til borgerkrig.

Strand-Johansens anstrebninger for å hindre tysk deltagelse i forsvaret av Europa er som før på linje med Moskvasken ønsker.

I sannhet: samme ånd råder nå som dengang . . .

A. B.

te fra første kilde — ved samtaler med en rekke dødsdømte og andre langtidsfanger og mange andre. Obersten sonet dels i Møllergt. 19 og dels i Åkebergvn. og hadde en bevegelsesfrihet, en besøksfrihet og en behandling for øvrig som er rent fantastisk og kan rent ta pusten fra oss «landssvikfanger» en human behandling som det aldri har falt i vår lodd å oppleve, og dette en person dømt til døden for spionasje.

Han fikk bl. a. lov hele dagen å spasere fritt i fengselsgangen og tale med alle han traff. Han fikk pakker så mange som ble innlevert, og rent morsomt er det å lese at obersten stadig holdt små hyggelige selskaper for besøkende og fanger. Hans gjester var bl. a. — hold dere fast — Emil Stang, major Lindbæk-Larsen, marinekaptein Rynning, Thor Hannøvig, Ronald Fangen m. fl. Av de tyske fengselsmyndigheter, bl. a. av «den fryktede og beryktede Fehmer», fikk denne dødsdømte tillatelse — hold dere fremdeles fast — til fritt å gå rundt i byen — først med vaktfølge, hvor vekten ofte stanset utenfor inngangen og kom tilbake når den dødsdømte skulle tilbake til nr. 19, og fikk senere permisjon ofte i flere dager — ja, endog rekreasjonsferie. Alt dette uten å ha avgitt noe som helst æresord. Noen som helst virkelig legemlig tortur hverken så eller hørte han noe om.

Han skriver videre relativt meget sympatisk om de tyske krigsretter, særlig i den tid, da fornyttelsene mot okkupasjonsmakten og folkeretten med krigsreglementet ikke var så overveldende at rettene ble rent overbebyrdet, således at de var nødt til å etablere spesialretter ved siden av Tysklands Høyesterett her oppe. Obersten forteller mange sympatiske trekk fra rettslivet — noenlunde i likhet med hva h.r.-adv. Leif Rode fremholdt i sine radiokåserier for en tid siden. Det man kan bebreide obersten i hans fremstilling på samme måte som i adv. Rodes kåserier, er den lite fair måte, de stadig kommer tilbake til, når de begrunner tyskernes og NSs fremgangsmåte og handlinger. De tvilholder og ser kun på den teoretisk helt korrekte norske lov og straffebehandling. — Folkeretten og krigsreglementet som i krig er de viktigste, er helt utenfor deres begrunnelser og begreper. De budre jo ha vært så objektive, fair og voksne at de

langt større ulykke enn okkupasjonen var.»

Denne «sinnsforandring» viser seg nokså eiendommelig hos generalsekretær Amdahl i hans berømte forord i pastor Kjell-Petter Dahls beryktede bok om kristendom og krig etter BIBELENS ORD, hvor herr Amdahl attesterte at det var overensstemmende med Bibelens ord å myrde og lemleste fanger, som ble tatt i krig, mens det i n t e r n a s j o n a l t ved lov er fastsatt at det er en forbrytelse. (Jfr. professor Castbergs uttalelser) og den «kristelige forfatter og hans garantist herr Amdahl forkynner altså forbryterske handlinger som god kristen lære etter GUDS ORD. De understøttes i denne ugudelige fortoikning også av en annen slik utlegger av GUDS ORD, herr res. kapellan Alex Johnson, som alltid vet råd for uråd.

Slik ser det religiøse nivå ut i dag, og på prestenes generalforsamling synes det å bli tatt meget ille opp at prost Ljostveit i sin tale om «prestevekkelse — folkevekkelse» løftet litt på sløret på prestenes synder under okkupasjonen og ved fredsslutningen. I Luthersk Kirketidende heter det på side 335 herom:

«Like selvransakende og personlig var generalforsamlingens siste foredrag holdt av prest Ljostveit: «Prestevekkelse — folkevekkelse», framført

hadde sammenlignet den tyske rettergang under en verdenskrig på liv og død for nasjonene med den tilsvarende rettergang etter okkupasjonen, da de attpåtil selv uttaler at fred atter er inntrådt, med den tilsvarende rettergang mot tyskerne og de norske NS-medlemmer. — Det var en ganske annen hard og urimelig rettsbehandling etter oberstens beretning, — stort sett med særretter og fengsling uten rettens beslutning og endog helt å bortse fra det viktigste i enhver rettssak. Subjektivt skyld og i de 2 første år ingen virkelig forsvarer som våget å oppløfte sin røst mot aktor og dommer.

Det forhold som det synes meg at obersten er mest indignert og hatefull over, er det såkalte «uprovserte overfall» av tyskerne 9. april. Dette er dog forsåvidt forståelig med det kjennskap man inntil for kort tid siden hadde til begivenhetene og hva der har vært bestemt og foretatt bak kulissene. Først i det senere er det blitt bekjent gjennom vesentlig engelske og franske opplysnin-

som det var med dypt alvor og den nidkjære omsorg som bakgrunn. Det var bare trist at dette foredrag, som hadde så godt tilløp til å bli noe utenom det vanlige, delvis ble avsporet ved en ensidig og overdimensjonert omtale av prestenes synder under krigen og ved fredsoppgjøret. — Dette punkt ble også lynavlederen som førte samtalen — bortsett fra et par innlegg — inn i et slikt spor at en helst forbigår den i taushet.»

Ja, var det ikke fryktelig at en prost våget å sette fingeren på prestenes synder? Tenk de «fine» synder der ble drevet som løgnere, banditter, heleres og tyvers medskyldige, kanskje også både åndelige og virkelige anstiftere av snikmord (likvidasjoner) o.s.v. Er det «noe stort» for en geistlig, som jo selv kan gi seg syndsforlatelse, etter hva det påstås.

For et normalt borgerlig tenkende menneske synes dette som en hån og bespottelse av den GUD, som disse herrer sier seg å være «ydnyke tjenerne» for!!!

De truer med helvetes evige pine for tilhørere, men hvilken straff ville da være passende for disse hyklere? Sluker den norske kristenhet disse «kameler», så er vårt folk så avkristnet, at straffen fra GUD ikke kan utebli.

2. desember 1954.

ger at hvis ikke tyskerne var kommet den 9., ville engelskmennene og franskmennene være kommet og ha besatt Norge den 11. april, og dette hadde tyskerne selvfølgelig kunnskap om. Dette sammen med arbeiderpartimannen Kohts og partiets unøytrale fiksfaksier bak kulissene.

Morsomt forteller obersten bl. a. om at den fengslede Wilhelm Ramms frue fikk en baby, og den fikk hun lov å komme ned i fengslet og presentere for papaen endog på oberstens vakkert pyntede og behagelige celle nr. 41 B en halv times tid hver 8.—14. dag, og hvor barnets bleier var spekket med smugervarer, som obersten fant mange av bak sengen, når han atter overtok cellen — alt uten censur.

Jeg vil ikke unnlate til slutt å nevne fra boken, som over alt omtrent ellers, hvor der var noe å fremheve seg på, hadde man biskop Berggravs nese fremme, alt klarte han å komme frem i 1. linje til. Uhyre interessant skulle det være virkelig å få vite, hvilken dobbeltbunn eller muld-

Sidebemerkinger

FØR I TIDEN var det alminnelig at unge mennesker skulle ha «12 av hvert» innen de giftet seg. — Nu til dags er det tilstrekkelig at de har sex.

Dansk Politiken.

EN SKOTTE i full mundur sto på stasjonen i Glasgow, da en venn spurte ham hvor han skulle.

— Jeg skal til Edinburgh på bryllupsreise.

— Men hvor er din kone?

— Jeg tar henne ikke med, hun har vært der før.

EN BELGISK skraphandler har kjøpt en utrangert undervannsbåt fra Finland for å hogge den opp. Men det gjorde han ikke likevel. Han døpte den om til «U-17» — en legendarisk tysk ubåt, og viser den frem mot betaling i Antwerpen havn. Det var noen finske turister som avslørte ham.

Det er utrolig hva Marshallpengehjelpen fra USA brukes til. Vi leser i avisen at det av disse midler er stillet penger til rådighet for demonstrasjoner for utstilling og omsetning av frukt, grønnsaker og poteter. Demonstrasjonene er allerede i gang og er gjennomført i Oslo og Kongsvinger og andre steder.

Avdøde kulturredaktør i Aftenposten, Henry Røsock, ble av sine medarbeidere kalt «Johan uten land». Var det i erkjennelse av at Norge ikke var noe kulturland?

I EN LEIDER den 1. ds. går Arb.bladet løs på de 8 biskoper som forleden avga sitt hyrdebrev til «kirke og folk», og der de jevnfører den nåværende situasjon med den som hersket i okkupasjonsstiden. Lederen slutter med følgende kraftsats

«Hva det nå kan være, ett eller annet har fristet dem (d.v.s. biskopene) til å male fanden på veggen. Og det skal en ikke gjøre. En dag kunne han hoppe ut på gulvet, og — da er fanden løs!»

varpgang han brukte her for overfor tyskerne å få gjennomført alle sine snushanrier.

Alt det forannevnte tiltross må jeg uttale at begge parter sikkert stort sett satte liv og lemmer inn for Norges beste. Ingen melder seg frivillig til fronten mot russere eller tyskere for å vinne bondegård eller god stilling. Tankene ligger hos begge de frivillige motstandere på et høyere plan.

K. K. B.

Sovjetagenten Alger Hiss løslatt p.g.a. god oppførsel

Den amerikanske sovjet-agent Alger Hiss er blitt løslatt etter å ha sonet tre år og åtte måneder av en dom på 5 år på grunn av god oppførsel i fengslet. (Det hjelper altså til å forkorte straffen i Amerika).

Hiss var dømt for mened i forbindelse med spionasje. Han hadde avlagt ed på at han aldri hadde vært medlem av kommunistpartiet og deltatt i en kommunistisk spioncelle, hvilket senere ble ført beviser for.

Alger Hiss hadde en av de mest avgjørende nøkkelstillinger i utenriksdepartementet som sjef for Kontoret for Ekstraordinære Politiske spørsmål i Roosevelt-Truman tiden. Han deltok som en av Roosevelts nærmeste rådgivere i Yalta, i 1944 (der Øst-Europa ble besluttet utlevert til Stalin), i Dumbarton Oak konferansen samme år, og han var en av hovedaktørene ved San Francisco konferansen, der De Forente Nasjoner ble grunnlagt.

Det amerikanske ukemagasin Newsweek forteller at Hiss etter løslatelsen vil bli stillet en rekke spørsmål fra Senatets Komite for U-amerikansk Virksomhet, i forbindelse med kommunistinfiltrasjonen i U.S.A.

Blant de spørsmål avisen nevner er for eksempel når Hiss ble medlem av kommunistcellen i Washington, av hvem han ble rekruttert og om samme agent fremdeles verver amerikanske spioner.

Hovedvitnet i saken mot Hiss var den tidligere kommunist, Whittaker Chambers, som arbeidet i samme spioncelle som Hiss i 1935—38. (Chambers har senere gjort en fremragende innsats for å avsløre sovjet-spionasjen i USA).

Av andre spørsmål som vil bli stillet til Hiss er om hvem de øvrige medlemmer av spioncellen var, om de ble overført til andre celler senere. Komiteen tror at noen av Hiss' medlemsvorne fremdeles er i aksjon innen regjerings-administrasjonen. Videre om hvem som overtok ledelsen, av spionasje-apparatet etter at Chambers trakk seg ut; hvis denne person kunne spores opp, og ville snakke, ville mulighetene for en avgjørende uskadeliggjø-

relse av den indre fiende være store.

Og videre: hvor lenge fortsatte Hiss med å levere hemmelige dokumenter over til Sovjet? Var handirekte i kontakt med russerne i Yalta? Under San Francisco-konferansen? Hiss kunne også, om han ville, fortelle hvordan det gikk til at China falt i kommunistenes hender, noe som enda ikke er fullt oppklart. Videre vil komiteen bringe på det rene i hvilket omfang Hiss bidro til å gjennomføre stats-departementene og FN sekretariatet med pro-kommunister. Hiss anbefalte et stort antall personer til jobber i FN. Det er senere bragt på det rene at i et hvertfall fem av disse var medlem av en kommunistisk celle i regjeringen og hadde direkte kontakt med Hiss.

Videre: Gjennom hvilke kanaler gikk forbindelsen mellom sovjetrepresentantene og deres kontakter innen regjeringen? Og på hvilken måte ble opplysninger formidlet? Bladet mener at Alger Hiss vil bestemme seg for ett av flere alternativer hva besvarelsen av slike spørsmål angår.

Han kan svare åpent og sannferdig.

Han kan dekke seg bak det såkalte «Fifth Amendment» (nekte i svare, fordi det kan bli brukt mot ham). Og han kan lyve og risikere dom for en ny mened.

Eller, han kan (hvilket er det mest sannsynlige) lage en ny fremstilling om sitt «martyrium», at han er uskyldig dømt.

Eventuelt gjenta en tidligere påstand om at han arbeidet som en personlig agent for president Roosevelt for å spionere på sovjetrusserne. Det er for øvrig også bragt på det rene at Hiss fortsatte sin spionasjevirksomhet etter Roosevelts død.

Hvis amerikanerne skulle ha klort seg fast til samme sort «generalpreventive» hensyn som i etterkrigstidens Omland, ville det vel enda vart lenge før Hiss ble satt på fri fot igjen. En mann med hans kvalifikasjoner og fanatisme vil alltid være «farlig», selv om der er fastsatt ganske strenge bestemmelser for hans handlefrihet etter løslatelsen. Således må han melde seg hos

Fra forspillet til Norges okkupasjon

1939

Fra Admiralstabens hemmelige

oversikt

I Admiralstabens Marineoversikt for 1938, utsendt 1. mars 1939 (stensilert og ikke beregnet på offentligheten) finnes blant mange, meget interessante ting, følgende:

Den makt som først og fremst har tatt konsekvensen av de nye tingenes tilstand, er Storbritannia. Dobbelt grunn til engstelse har ansvarlige i dette land ment å ha på grunn av den britiske handelsflåtes relative tilbakegang...

Det har vært direkte nevnt at en regner med å kunne nytte nøytral tonnasje. Koordinasjonsministeren for forsvaret, Sir Thomas Inskip, uttalte således i Underhuset 7. 3. 1938 bl. a. følgende:

«— Og når en blir klar over at det har vært en svær økning i den tonnasje som tilhører land utenfor Storbritannia, vil det sees at vi til en viss grad vil være i

stand til å anvende denne fremmede tonnasje akkurat som vi gjorde i siste krig.»

De ansvarlige marinemyndigheter i Norge, og dermed også regjeringen, har vært klar over hvilken rolle den norske tonnasjen ville spille i en kommende krig. Mere enn et år før krigsutbruddet ble det ennå en gang gjentatt som ovenfor vist og man må p. g. a. de senere begivenheter ha lov til å gå ut fra at det allerede på dette tidspunkt var forberedt en tonnasjeavtale som skulle tre i kraft ved eventuell krig.

I Admiralstabens årsoversikt fremgår det helt tydelig at en regner med sjangsen for krig, og dette gir seg utslag i fortsatte ekstraordinære bevilgninger til forsvaret, bevilgninger som etter krigstidens målestokk tar seg latterlige ut i sin småskårhet.

30. nov. 1939

Krig mellom Finland og Sovjet

Den 30. november 1939 overskred ca. 30 sovjetrussiske divisjoner den finske grense uten at det var gitt noen krigserklæring. Sovjetrussiske krigsskip beskjøt den syd-

politiet minst en gang i måneden og redegjøre for hvem han omgås og hva han foretar seg og inntil videre vil han heller ikke få pass.

Hiss var av profesjon jurist, sies å være usedvanlig begavet, med høy utdannelse og fremragende som jurist og dertil protesje av Harvard-universitetets såkalte «Karl Marx-professor Felix Frankfurter, som også var USA.s høyesterettsjustitiarius. Så han må sies å ha hatt særlige forutsetninger for sovjet-spionasjen, og så tidlig som i 1939 ble president Roosevelt gjennom den amerikanske ambassadør i Moskva, William C. Bullitt gjort oppmerksom på at Hiss var sovjetagent.

Hva kan det nå komme av at opplysningene om Alger Hiss blir så systematisk underslått i den norske pressen?

finske kysten og fly bombarderte Helsinki. Finnene tok opp kampen, og den finsk-russiske vinterkrig var et faktum.

Den norske konge og regjering erklærte seg nøytrale, men det ble underhånden tillatt frivillige å reise til krigsfrontene i Finland, og flere hundre nordmenn meldte seg til kampen mot bolsjevismen.

En utstrakt propaganda kom i gang mot Sovjet, og det resulterte i store sendinger med varer til det nødstedte Finland. Man har ennå i erindring de tusener av ryggsekker som ble samlet inn og sendt.

Nå var det at det norske folket begynte å forstå noe av det som var blitt dem fortalt gjennom mange år av Vidkun Quisling og hans partifeller i NS.

Bolsjevik-faren var plutselig blitt en realitet. Vårt naboland Finland var blitt angrepet.

Skjebner og skikkelser

Av IDA MATHISEN og redaktør JOHS. BEFRING.

(Salvata Forlag, Oslo).

Ida Mathisen har tidligere utgitt en rekke bøker, bl. a. «Gløtt inn i fangenes verden», «Derfor lever vi», «Tankens makt», «Smed-Lars», «Karin», «Utenfor» og alle er solgt i store opplag, flere i meget store.

Nå griper hun tilbake på sin for ca. 30 år siden utsolgt bok: «Gløtt inn i fangenes verden», for hun har i mangfoldige år arbeidet til beste for disse samfunnets verst stillede personer og deres familier med troen på at det går an å vekke selv det dypest falne menneske ved hjelp av den kjærlighet som gjorde at KRISTUS ga sitt liv for oss, og tross alle skuffelser har hun også hatt mange gleder ved å se slike mennesker bli oppreist ved hjelp av GUDS kraft og gode mennesker som HANS redskaper.

For de hundretusener av lesere av hennes bøker og dem som har sittet under hennes talerstol behøves så visst ingen anbefaling av hennes virksomhet som forteller og forkynner, som uegennyttig uten betaling eller godtgjørelse har forkynt EVANGELIET om GUDS nåde i JESUS KRISTUS for sine taknemlig lyttende tilhørere i mer enn 50 år.

Undertegnede hadde selv Gen glede å høre henne 20. november 1946 i F. A. tempel i Oslo, og den tale gar meg aldri av minne. Den var et virkelig kristent oppgjør med tidens hets og hevntendenser. Hun er selv en KRISTEN som lever overensstemmende med GUDS ORD og sin forkynnelse, søkende syke og trøstløse, forlatte og nedbøyde, en verdig samaritan og etterfølger av HAM, der bøye seg ned til de usleste og fikk tilnavnet: SYNDERES VENN.

Overskuddet av boken går til videre utbygging av Frelsesarmeenes varmestuer, og Ida Mathisen har garantert for 10 000 kr. Må dette hennes håp ikke bli skuffet! Kjøp boken som er pent utstyrt, og bruk den til julehilsen, ikke minst for det gode formåls skyld!

JOHS. BEFRING er redaktør av Krigsropet og som sådan ansett som en meget flink publicist.

KARL SEELAND.

EN TYSKER i Sovjet-sonen rapporterte til politiet at hans papegøye var forsvunnet. Han ble spurt om papegøyen snakket, og svarte: Ja, men hvis den sier noe politisk, så er det for egen regning!..

DEN HISTORISKE sannhet har de dødes taushet som grunnlag.

Etienne Rey.

Julehilsener

Gamalt frå Hadeland ønsker sine lesere god jul.

God jul, godt nyttår.

SVERRE DUE, Kråkerøy.

Bedrifter, gamle eller nye . .

Forr.mann, allsidig, sprogmechtig, søker salgsrepresentasjon for Drammen med omegn — ev. større distrikt. Eksportartikler også av interesse. Har handelsbrev, egen bil, tlf., lagerplass.

B. m. «1. ref.»

Et nøytralt Norges forsvar

Annen del av marinekaptein Graff av Øhrs artikkel

Tenk om alle disse 297 skipreder hadde hvert sitt kystfort som de skulle bemanne og utstyre og pusse og holde ved like, kamuflere og øve seg med og skyte med, måle avstander fra til de steder de skulle få best resultat med sine skudd med kanonene sine eller mitraljøsene, og lære seg hvorledes de best og hurtigst skulle komme usett og dekket inn i fortet så snart alarmen gikk.

Tenk om alle disse 297 skipreder hadde hver sin lille 2 manns ubåtjager som de kunne male, pusse og smøre og trimme og skaffe best mulig plass som var mest mulig usynlig fra luften og som de kunne øve seg med på alle måter, f. eks. hvorledes de skulle best ligge på lur for å skyte et fiendtlig skip i senk.

Tenk om hver kystby eller hvert strandsted på hele vår kyst kunne ha sin egen lille krigsflåte av torpedobåter eller motortorpedobåter eller kanonbåter som de kunne ha liggende på sin egen lille havn, og som de kunne tilse og pusse hver dag og lære barna sine til å holde i orden og male og pusse og øve i å skyte både når det gjelder å gå de forskjellige leder i storm og i stille og være med å skyte med kanonene og med torpedoene og lære dem taktikken med å seile båten både enkeltvis og sammen med de andre båtene i angrepsflottillene eller til å supplere hverandre i de spesielle manøvrer etc.

MJØNVOLD KAFE

Brandbu, Hadeland
anbefales

Annelise Parow

TANNINNSÆTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Årets julegave!

NILSEN

Eventyret om Solbris

Pris innbundet kr. 13.00.
Portofritt ved forskudd.

Det begrensede restopplag blir ekspedert i den rekkefølge bestillingene innløper.

Sverre Jacobsen, Iiseng st.

Tenk om alle smågutter og alle småjenter i hver av disse 297 skipredene kunne opplæres til å bli klar over til enhver tid hva slags krigsskip de så, og kunne hjelpe til med speiding og meldetjeneste og foreta signaløvelser ombord i egne små seilbåter eller motorbåter eller fra utsiktspunkter bakom stua og til kameratene på den nærmeste øya eller til far som var ute på fiske på havet, når han kanskje måtte komme til land og seile ut til kamp like så vel som til i fredstid å varsle far når noen var i havsnød og trengte at noen kom dem til hjelp.

I Norges Sjøforsvar nr. 7 Oslo 1937, står det at i Norges fiskeriyrke var det beskjefteget 22 000 motorbåter, 400 dampskip og 250 dekkede seilskip. Ombord i disse var det i alt beskjefteget en mannskapsstyrke på 110 000 mann. Fordelt på de 297 skipredene skulle altså i gjennomsnitt hvert skiprede ha 100 fiskefartøyer hjemmehørende. Til disse kommer så de titusener mindre seilbåter og ro-båter av alle slags. Det skulle altså finnes nok av materiell og personell til dermed å danne et sjøheimevern.

Men hvorfor skal alle ting her i Norge gjøres så tungvint og så klosset som vi så ofte ser det? Mon om det er alle fjellene som virker på oss slik at alle oppgaver blir løst på en tung og klosset i stedet for på en lett og liketil måte? Ta heller lærdom av havet. Havet smyger seg så lett og elegant mellom øyer og holmer og skjær. Havet lager nok farlige grunner og lumske rev som fartøyene må vokte seg for, men det lager også dype og trygge havner mot storm og brenning og som alltid er åpne og lett tilgjengelige for de største skip, enten sommer eller vinter. — Havet lager også den trygge norske skipsleden inne i skjærgården langs Norges 3400 km lange kyst.

La oss lage et norsk forsvar som kan være så personlig preget at det kan både være tilstrekkelig lokalt og likevel i samspill med hverandre til et helt kystforsvar for hele denne skipsleden, Norveien.

La oss lage et forsvar for den like så greit som det at fyrlykter og ingeniørarbeid trygger farten langs kysten i fredstider. Det er således ikke nødvendig til forsvar av kysten å utskrive soldater fra innlandets øde fjelldaler slik som det før har vært gjort. — Det finnes folk nok ved kysten. De som bor der og fer-

des daglig der kjenner skjærgården fra de er født. To tredjedeler av Norges 3 millioner mennesker bor ved kysten og har sin levevei av havet. Og de kjenner sikkert på forhånd til minst halvparten av de kunnskaper enhver fremmed militær må opplæres i når de kommer ukjent til et yrke ved kysten. Sjøfolk og fiskere bruker f. eks. daglig båtmotorer og andre maskiner i sitt yrke, og de lærer sine barn bruken av det samme fra disse er ganske små. Og kostbare uniformer til krigsbruk kunne vel også spares om alle gode klær kunne gjøres internasjonalt lovlig som uniformer, bare med et lite norsk flagg påsydd synlig for alle.

Etter forbilde av de store sletteland i Europa har Norge i sin tid utarbeidet og delvis satt ut i livet en militær organisasjon, hvormed fortrinsvis det mest uveisomme og det vanskeligst tilgjengelige innland blir tilgodesett med militære våpenarter av alle mulige slag. For å gjøre disse så fyldig representert som mulig er utskrivningen av mannskaper til disse igangsatt i alle herreder og byer uten hensyn til om de bor inne i landet eller ute ved kysten. Bevares. Kysten skal nok forsvares, men bare for å hindre at en fiende kan komme i land på denne kysten, som består av millioner landgangspunkter. Når en fiende da selvfølgelig har kommet i land på et eller annet punkt, så kan alle de norske våpenarter trekke seg tilbake og søke å motsette seg at fienden erobrer øde skogler og våte multemyrer samtidig med noen bondegårder som ikke engang kan brøfø sin egen befolkning og langt mindre forholdsvis store krigsstyrker med sultne og sterke menn. Og den flåten som Norges flotte admiraler har

Vinterredskaper

Gjeitedoninger
Traktorrustninger
Lunnedragene «Sjølgod»
og «Lunnelett».

Vi sender så gjerne tilbud.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG
Biler - Maskiner
Redskaper.
Tlf. 885 - 248.

å vise på sine ferieturer, tokter kalles de, i utlandene kan deretter la seg korke inne i en pen og godt beskyttet fjord, hvor de har en vennligsinnet befolkning som kan trøste dem og deres sjøgutter i deres uvirksomhet.

Jeg mener at hovedsaken for et nøytralt Norge er et sterkt sjøforsvar avpasset etter Norges forskjellige betingelser i den henseende. Innlandet har i så fall en underordnet betydning. Dettets forsvar kan overlates til et lokalt landmilitær. Sinclairtoget viser aller best hvor lett innlandet kan bli forsvart uten kostbare militære utgifter eller foranstaltninger. — Et kunstig fremkaldt fjellskred av oppbygde sten- og tømmermasser greide å ødelegge hele Sinclairs hær.

Men i vår moderne tid med det høyt utviklede samferdselsmiddel som flyene representerer, kan og bør innlandet få en annen betydning nettopp for sjøforsvaret. Med minst to store flyplasser ved siden av en del mindre sekundære midt inne i landet, hvor den stadig sterkere trafikk avvikles med fly av alle slags og på ruter i mange forskjellige retninger vil der til enhver tid på flyplassene være til stede eller stadig ankomme fly fra alle slags flyselskaper. Her kan den såkalte Angariereetten komme oss til gode. Vi vil da i gitt tilfelle altså ha rett til mot godtgjørelse og mot eventuell erstatning å beslaglegge på våre norske flyplasser de forefinnende transportfly til bruk for transport av en eventuell unnsetningsstyrke, hvis det på noe sted på kysten skulle komme til et plutselig angrep med større styrker enn det lokale vern kunne greie å avslå alene. I så fall vil et unnsetningsfly med militær fra en stadig tjenestgjørende kampberedt utrykningsgarnison være ønskelig for å redde situasjonen på det hårdt betrente sted på kysten.

I dette øyemed er altså to ting nødvendig inne i landet og begge deler på to forskjellige steder inne i landet. Det første er en stadig krigsberedt og kampklar militær utrykningsstyrke som kan embarkere i eventuelt tilstedeværende fly. Det annet er en sentralt beliggende flyplass inne i landet, hvor den stadig kampberedte utrykningsstyrke kan være stasjonert like ved rullebanen. Den ene av disse flyplassene måtte være midt inne i landet i det sydlige Norge og den andre midt

inne i det nordlige Norge, f. eks. Gardermoen og Bardufoss. Det skulle være overflødig å nevne at selvfølgelig, alle norske fly skulle være mobiliserbare ved eller i påvente av krig.

Et forsvar etter de ovenfor nevnte skisserte prinsipper ville være et virkelig nasjonalt forsvar, når det iverksettes av et nøytralt Norge, som derved kunne manifestere seg som det suverene kongerike det burde være. Et slikt forsvar ville selv et Norge som måtte stå på egne ben kunne finansiere uten å være nødt til å sette vasalstemplet på seg ved å måtte ta imot subsidier fra andre land. Ved et nøytralt forsvar vil Norge i alle fall ikke løpe den risiko å bli et fremskutt brohode i en fremtidig krigsskueplass og kanskje bli utsatt for å lide en enda større bombing enn den ulykkelige bombing av så mange norske eiendommer som i den fortvilte Nygårds-voldfeiden 11. april—10. juni 1940.

Kaptein C. F. Graff av Øhr.

Selgere

Har De solgt bøker, som var så lettselgelige at De fikk kontakt i annethvert hjem De besøkte?

Har De interesse av å arbeide med et lignende opplegg i dag?

Heldagsjobb eller ettermiddagsjobb i alle byer og distrikter.

B.m. «Ingen konkurranse» i Folk og Lands eksp., Kierschowsgt. 5, Oslo.

Pent pikev., møbl., sentr.f., v. og k, vann, tilleie i Oslo mot litt eller uten hjelp. Ref. nødv.

Bill mrk. «Ensl. game».

Landbrukskyndig NS-mann, skadet under fengslingen, søker opphold på bondegård eller annen eiendom, helst i nærheten av Oslo eller Halden. B.m. «Pålitelig».

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

i Neberggt. 15 - Oslo
hvis du vil stå på en god fot

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde
Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

R. Gjessing

Urmaker
D r a m m e n
Tlf. 25 07

God Jul og godt Nyttår!

En god jul og et godt nyttår
ønsker vi alle våre lesere.

FOLK OG LAND.

En god jul og et godt nyttår
ønsker Forbundet alle menings-
feller.

ANDERS HAFSKJOLD,
formann.

En god jul og et godt nyttår
ønskes alle medlemmer.

NORSK JORD
AXEL BERGER
formann.

De beste ønsker om en
god jul og et godt nyttår
til alle venner av Folk og Land.

ERIK SAND-HANSEN.
Daler, Gulskogen.

Signa helg

ynskjer vi alle vener, kjende og
ukjende.

INGA & TRYGVE ENGEN,
Straumholmen.

Julehilsen

En god jul og godt nytt år til
samtlige abonnenter for Folk og
Land.

JØRGEN JOHANSEN,
N. Bekkelaget.

Vi ønsker våre kunder
en riktig god norsk jul og et
godt nyttår. Hilsen.

H. SNAPRUD & CO., Kongsberg.
Biler - Maskiner - Redskaper.
Tlf. 885 - 248.

Riktig gledelig jul
ønskes eder alle av

GUL,
Drammen.

En god jul og et godt nyttår
ønskes Forbundet og alle politisk
forfulgte, som ikke gir opp kam-
pen før vi når det endelige mål:
Frihet og hel oppreisning med
følgende erstatning for «rettssvi-
ket.

TORSTEIN LANGE,
Gjøvik.

God jul og godt nyttår
med ønske om at postgiro nr.
180 70 ikke glemmes.

HJELPEORGANISASJONEN
FOR FRONTKJEMPERE.

En riktig gledelig jul
alle mine prektige fengselskame-
rater fra nord og syd.

SAMUEL GLÆVER.

Hyggelig jul. Godt nytt år
ønskes alle mine venner og ka-
merater.

A. F. WALBY.

God jul

til alle venner og kjenninger.
HELENE OG FREDRIK VOSS
Glæstadhaugen pr. Gjøvik.

Venner og kamerater
ønsker jeg god jul og godt nytt
år.

OLGA BJONER.

Når solverv og julen nærmer seg blir vi
høitidsstemte og omstiller oss fra det dag-
lige strev for å kunne høre det glade budskap
om Frelseren og Fred på jorden. Budskapet
fyller sinnet og utløser den trang til godhet
og nestekjærlighet som ligger latent i men-
neskesinnet, men som har så vanskelig for å
komme frem og få sin store velsignelsesrike
virkning. — Og når julefesten er over, kom-
mer hverdagen tilbake og glemte er det glade
budskap og den lære som skulle være vår ret-
tesnor i livets mangeartede tilskikkelser. —

Julebudskapet er igjen blitt bare ord, —
tomme ord. — Og julefesten har bare vært et
hedensk vinterblot — i ny regi.

Når sakene står slik kan det for tenkende
folk være en overvinnelse å si god jul og godt
nyttår. Skal det være noe mere enn en til-
vakt hilsen må det ligge noe i ønskene, de må
komme fra et åpent sinn og mottas av åpne
sinn, og det er de åpne sinn vi søker når vi
sender vår julehilsen med et brennende øn-
ske om fred og forsoning — ikke bare folk
og nasjoner imellom, men like meget i n n e n
det norske folk.

Fred og forsoning betyr for oss at folket
nå fra alle kanter må søke å nærme seg
hinannen, forsøke å forstå hverandre og å
gjøre de innrømmelser som er nødvendig for
at folket ikke skal stå splittet i forskjellige
fraksjoner med fastlåste meninger.

Vi går inn i det tiende «fredsår» og kan
konstatere at det går framover, selv om det
går langsomt. Med glede ser vi at det brede
lag av nasjonen vil ha slutt på det hate-
fulle og selvrettferdige rettsoppgjør og at de
politisk dømte skal tilbake til deres selvføl-
gelige plass i samfunnet. Men ennå er det langt
frem. Myndighetenes retningslinjer følges
ikke av de små byråkrater i samfunnet, og en-
nå sitter der folk innenfor fengslets strenge
murer, og der forlanges stadig: ro omkring
rettsoppgjøret.

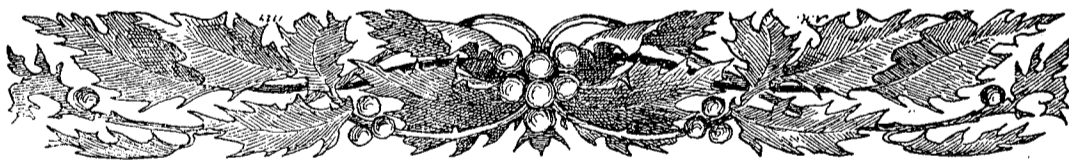
Men «ro omkring rettsoppgjøret» vil ikke
føre frem til fred og forsoning. De som for-
langer det vil bare se sakene ut fra sitt eget
fastlåste standpunkt. Fred og forsoning kan
kun oppnås gjennom utveksling av tanker og
oppfatninger. Fred og forsoning kan ikke opp-
nås ved et maktbud eller en parole. Det kan
kun nåes ved at hele folket står på talefot med
hverandre og s a m m e n søker å komme ut av
det uføre nasjonen er kommet opp i.

Vi har vært nødt til å fylke oss om visse
organer for å vareta våre interesser og syns-
punkter. Ikke for å yppe kivi, men for å få
anledning til å hevde vår mening i et dess-
verre alt for ensrettet samfunn. Vi må fort-
satt opprettholde «Forbundet for Sosial Opp-
reisning» og vår avis «Folk og Land», som
begge taler de politisk dømtes og de tilside-
sattes sak. De må opprettholdes inntil vår
kamp for rettferdighet har møtt en utbredt
forståelse.

Vi må ikke glemme at a l l e uten unntagelse
står i strafferegisteret, de fleste med både
fotografi og fingeravtrykk. Vi må ikke glemme
at vi til evige tider står som svikere og straf-
fede kvinner og menn, som æreløse individer,
og at slekt etter slekt skal brennemerkes med
at noen av deres blod svek Norges sak. Det er
denne plett som må vaskes av, og det kan skje
bare ved vår egen innsats, vårt eget samhold
gjennom å kjempe frem den historiske sann-
het. Like så villig som vi er til å rekke hånden
frem til forståelse og innrømmelser, hvor vi
har regnet feil, likeså hårdnakket må vi fort-
satt være i vår kamp for rettferdighet og
sannhet, koste hva det koste vil. Det gjelder
her noe mere enn livet, det gjelder kvinners
og menns ære.

Når vi så ønsker hverandre en god jul og et
hellbringende nyttår, tenker vi ikke på den
materielle side av saken, den kan jo være så
forskjellig, men på den åndelige og moralske
reising i samhold og troskap mot det reneste
og beste i menneskesinnet.

Det å kunne se hverandre i øynene som
hederlige og villende mennesker.

Hilsen til alle
som forstår sin tid og gjør det
gode. De elsker sin neste som seg
selv, og handler deretter. Disse
lenge leve.

Torpo julen/nyttår 1954/55.

TOLLEF RUUD.

God jul, godt nyttår
til venner og bekjente i Folk og
Land.

JOHAN ODDEN,
Tynset.

Vi sender alle våre venner de be-
ste ønsker for julen og det nye
året!

BRIT OG HANS OVERN,
«Trollhaug»,
Amot på Modum.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

FOLK OG LAND

Ansv. redaktør og
utgiver:
FINN BRUN KNUDSEN

Utkommer i Oslo
Redaksjon:
Telefon 55 76 56
Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00
pr. halvår. Sverige, Dan-
mark: kr. 24.00 pr. år,
kr. 12.00 pr. halvår. Ut-
landet for øvrig: kr.
28.00 pr. år, kr. 14.00 pr.
halvår. I nøytralt omslag
kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00
pr. halvår.

Løssalgpris: 40 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte
Bruk postgiro nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo

Til dem som var og er
innenfor den politiske piggrå-
den, spes. på Jessheim og Sem,
hilser jeg med beste ønsker for
julen og nyåret.

ARNE RØLVAG.

Victoria Gjesteheim,
Egersund
ønsker sine besøkende en God
jul og et Godt nyttår.

De beste ønsker om en god jul og
et godt nyttår til venner og kjen-
te i by og bygd.

ASLAUG OG JACOB
ENGBRETSSEN,
Skien.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Venner fra Ilebu,
Sandbakken og Bjørkelangen øn-
skes en god jul og et bedre år.
Berkåk, desbr. 1954.
HANNA OG OLAV ASPHAUG.

Kamerater fra Steinen
og Falstad — ha en god jul og
et godt nyttår.

LUDV. STENSVOLD.

God jul, godt nyttår
ønskes venner og kjente,
AGNES MARTHINSEN,
Mehamn.

God jul, godt nyttår
ønskes slekt og venner i inn- og
utland.

INGA OG KLAUS HJ. ARØ,
Alesund.

Venner og kjente
landet rundt ønsker jeg en god
jul og et godt nytt år.

LARS HOLT,
Stokke i Vestfold.

God jul og godt nyttår
ønskes alle fangekamerater fra
Narvik, Tromsødalen og Akers-
hus.

OTTAR TRÆDAL,
Narvik.

God jul og godt nyttår
ønsker jeg alle kjente fra «pen-
sjonat Rollag» i Verjedalen og
ellers.

O. S. GUTERUD,
Nore.

God jul
ønsker jeg til «Fossegiengen» og
alle andre kamerater.

OTTO JOHNSEN,
Sånnum pr. Mandal.

Vi ønsker venner og bekjente
en hyggelig jul og et godt nyttår.
THERESE OG HELLIK FOSSAN,
Fossan.

Min hilsen til alle
som kjemper for Sandhed og
Retf., og min hilsen til alle som
følger vaar avdøde Førers testa-
mente. Hermed ønskes alle God
Jul og Godt Nyttår.

JOHN TH. HAUGEN.

Gledelig jul og godt nyttår
ønskes av

AAGOT GRAFF.

En god jul og et godt år!
SVERRE GLOPPEN,
Mo i Rana.

Beste ønsker for julen
og det nye år!

TARALD STRAND,
Mo i Rana.

God jul
GARD HOLTSKOG,
Grønlandsleiret 44.

En god jul og et godt nyttår
ønskes venner og bekjente.
Alice og P. Thjøme,
Stavanger.